

Chulalongkorn Medical Journal

Volume 41
Issue 7 July 1997

Article 1

7-1-1997

หอพักนักศึกษา/นิสิต

Sanun Rungruxsirivorn

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal>

Part of the [Medicine and Health Sciences Commons](#)

Recommended Citation

Rungruxsirivorn, Sanun (1997) "หอพักนักศึกษา/นิสิต," *Chulalongkorn Medical Journal*: Vol. 41: Iss. 7, Article 1.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal/vol41/iss7/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn Medical Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ปทุมแพทย์จุฬา

๕๐ ปี

50 ปี แพทยศาสตร์จุฬา
พัฒนาการแพทย์ยุคใหม่

ร่วมกับสภาการขาดไทย
ก้าวไกลสู่สากล

หอพักนักศึกษา / นิสิต

หอพักสำหรับนักศึกษา นิสิต แพทย์ฝึกหัด (มีอยู่ในยุคสมัยหนึ่ง) แพทย์ประจำบ้าน ทั้งสำหรับหญิงและชาย กล่าวได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (ในลำดับต่อไปจะกล่าวถึงเพียงสั้นๆ ว่า หอ) นับได้ว่าเป็น Second Home หรือเป็น Training Home เลยก็น่าจะได้ เพราะบรรดานักศึกษา / นิสิต และแพทย์ใหม่ๆ ทั้งหลายได้ใช้เป็นนิวาสถานอยู่มากกว่าบ้าน ซึ่งก็น่าจะเป็นธรรมดาของนิสิตแพทย์ส่วนมากที่จะใช้เวลาอยู่กับหอมากกว่าบ้านอยู่แล้ว อยู่หอ 5-6 วัน กลับบ้านค้างคืนวันเสาร์เท่านั้นเป็นส่วนใหญ่ ยิ่งคนที่ไม่มีบ้านอยู่ต่างจังหวัด ไม่มีบ้านอยู่ อยู่บ้านไกลซึ่งก็เลยเดินทางอยู่บ้านไม่สนุก อยู่บ้านแล้วเหงาว่าเหว่ ไม่มีเพื่อนคุย ไม่มีเพื่อนอ่านหนังสือ ต้องอยู่เวร หอยังมีความจำเป็น ดังนั้นในปฐมประวัติศาสตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าจะมีบันทึกไว้ วีรกรรมมากมาย ความหลังฝังใจสุดพรรณนา ก็ได้หอนี้แหละเป็นแบ็คกราวนด์

จำเดิมตั้งแต่เมื่อเริ่มก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์นี้ ทางโรงพยาบาลก็ได้เอื้อเฟื้อมอบเรือนต่างๆ มาให้ใช้ประโยชน์ เรือนที่ได้ใช้เป็นหอพักนักศึกษาย่อยอยู่ใกล้ตึกอสาภาษาขาด ตรงนั้นมีเรือน

ไม่อยู่ 2 หลัง หลังหนึ่งเป็นของ ศ.นพ. บุญเลี้ยง ตามไท ซึ่งทำหน้าที่เป็นอนุสาสกคนแรก อีกหลังหนึ่งเป็นหอชาย และเนื่องจากนักศึกษาชายมีจำนวนมากดังนั้นได้ใช้เรือน 6 ส่วนหนึ่งเป็นหอพักด้วย (ดูผังกายภาพ คณะแพทยศาสตร์ปีพ.ศ. 2490) ส่วนเรือนที่ใช้เป็นหอหญิงคือ เรือนไพบูลย์สมบัติ หรือเรียกสั้นๆ ว่าเรือนไพบูลย์

หอชายหอแรกเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว ได้ถุนยกสูง ใช้เป็นที่สังสรรค์สโมสร แต่ด้วยอยู่ใกล้เรือนพักอาจารย์ ดังนั้นในบางคราวอาจารย์ต้องเดินมาเตือนให้บรรดาแพทย์จุฬารุ่น 1, รุ่น 2 สงบเสียงให้เบาลงบ้าง ในสมัยนั้นจำนวนนักศึกษาถือว่ายังน้อย และส่วนมากจะอยู่หอกันตั้งแต่ปี 1 (ปี 2 ในปัจจุบันคือเริ่มเรียนปริคณินิก) แม้จะอยู่ในที่จำกัด ก็มีความสุข และสนิทสนมกันเป็นอย่างดี

หอหญิงแรกคือ เรือนไพบูลย์ เป็นเรือนไม้สองชั้น แต่เริ่มแรกใช้ชั้นล่างเป็นห้องเรียน ชั้นบนใช้เป็นห้องพักอาจารย์ ต่อมาได้ตัดแปลงมาใช้เป็นหอหญิง

เมื่อรุ่นหนึ่งรุ่นสองเลื่อนมาเป็นนักศึกษาปีที่ 3 และ 4 ความจำเป็นในการอยู่หอเพิ่มขึ้น เพราะต้องใช้เวลาศึกษากับคนไข้ ทำให้สถานที่จำกัด ตั้งแต่นั้นมา

ปทุมแพทย์จุฬา 50 ปีนี้เป็นบทความที่รวบรวมเรียบเรียงถึงประวัติเหตุการณ์ ตลอดจนบุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิวัฒนาการของโรงเรียนแพทย์แห่งนั้นจนเจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน บทความอาจไม่ได้บันทึกได้เรียงตามลำดับเหตุการณ์ หรือสมบูรณ์ครบถ้วน การกล่าวอ้างอิงถึงเฉพาะบางบุคคลก็ได้หมายความว่า ท่านผู้มีคุณูปการต่อคณะแพทยศาสตร์อีกหลายท่านจะไม่ได้มีส่วนสำคัญ แต่เป็นการหยิบยกเพียงบางส่วนบางตอน ตามที่ผู้เรียบเรียงจะสนใจหยิบยกขึ้นมา เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ชาวแพทย์จุฬาฯ ได้รำลึกย้อนอดีต ในวาระที่คณะแพทยศาสตร์แห่งนี้ ได้ถือกำเนิดมาจนจะครบ 50 ปี ในปีพุทธศักราช 2540 นี้

หอพักนักศึกษาแพทย์จึงจำกัดรับเฉพาะนักศึกษาปี 3 และปี 4 (ปี 4, 5 และ ปี 6 ในปัจจุบัน)

ปัจจุบันเรือนไม้ 2 หลัง บริเวณตึกอาศาศาชาต ถูกรื้อออก และสร้างตึกสุทธาสาสน์ ส่วนเรือนไพบูลย์รื้อ ออกสร้างเป็นตึกนิติเวชศาสตร์ในตำแหน่งนั้น

ในเวลาต่อมา มีการสร้างหอพักนักศึกษาแพทย์ ขึ้นใหม่ทั้งหอชาย (สร้างเสร็จ พ.ศ. 2496) และหอหญิง (สร้างเสร็จ ปี พ.ศ. 2497) หอชายนั้นอยู่ด้านหลังสุด ของโรงพยาบาล ติดกับคูน้ำซึ่งต่อกับพื้นที่ของสนามม้า สปอร์ตคลับ(ปัจจุบันเป็นบริเวณโรงรถและโรงกำจัดขยะ) มีลักษณะเป็นเรือนไม้สองชั้น ภายในหอแบ่งออกเป็น ห้องใหญ่ๆ 6 ห้อง ไม่มีประตู แต่ละห้องบรรจุเตียงอยู่เต็ม ถ้าเป็นห้องเล็กก็มีประมาณ 6 เตียง ห้องใหญ่จะมี 12 เตียง ทุกเตียงจะมีมุ้งกางอยู่ ลักษณะคล้ายโรงทหาร ทางด้านหลังมีระเบียง (ใช้สำหรับยืนดูการแข่งม้าได้) มี จุดน้ำสังเกตุคือเหนือหลังคามุ้งส่วนมากจะมีพลาสติกซึ่ง คลุมอยู่ ระเบียงส่วนหนึ่งเอาไว้กันฝุ่นเกาะหลังคามุ้ง แต่ระเบียงอื่นสำหรับชั้นล่างก็ได้แก่ป้องกันน้ำไอเสียน้ำหวาน น้ำปลา ที่ไหลหยดจากวงอาหารชั้น 2 ผ่าน ร่องพื้นกระดานลงมา สำหรับชั้นบน ก็ช่วยกันฝน เพราะหลังคาหอชายแตกเป็นรูอยู่หลายรูจากฝีมือนัก กอล์ฟ เวลาฝนตก น้ำฝนก็ร่วงลงมาตามรู ตามฝาผนัง ห้องจะมีการเขียนโน้ตย่อโรคต่างๆ ที่ส่วนมากแต่งเป็น กลอนสัมผัสไว้ให้จำง่าย การเดินผ่านไปมาขณะไปเข้า ห้องน้ำช่วยให้จดจำได้เป็นอย่างดี

หอชายและหอหญิงในยุคนั้นรับนักศึกษาหอละ 50-60 คน แต่ก็ยังไม่พอเพียง จึงจำกัดรับเฉพาะนักศึกษา ปี 3 และปี 4 ด้านหน้าหอชายยังได้จัดสร้างสนามเทนนิส สำหรับนักศึกษาไว้ 2 สนามเพื่อใช้ออกกำลังกายยามว่าง

การอยู่หอเช่นนี้เป็นการฝึกตนโดยแท้ เพราะ ต้องอยู่กันอย่างใกล้ชิด คนชอบสมาคมครึกครื้น รื่นเรีง ชอบสนทนาปราศรัยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก็จะชอบ

มาก แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีชาวหอกลุ่มหนึ่งที่ยึดคติ ประจำใจประเภท “ใครใคร่เรียน เรียน ใครใคร่เล่น เล่น” ไม่ถือการเรียน เป็นเรื่องใหญ่ แต่พยายามหากิจกรรม ยามว่างมาทำจนกลายเป็นกิจวัตร มีทั้งนาฏศิลป์ รำพัด ทั้งสากล ทั้งจีน ไทย หรือนิยม Hylology (ไฮโลว์-วิทยา) ทั้งนักเขย่า นักรมมีสารพัด กลุ่มนี้มีอยู่ไม่มาก และส่วนใหญ่ก็จะอยู่ที่หอชาย ส่วนหอหญิงในบางปีก็ คึกคักเพราะมีแพทย์ประจำบ้าน (ชาย) ล้นมาจากเรือน ไพบูลย์สมบัติ(ที่ขณะนั้นใช้เป็นหอพักแพทย์ประจำบ้าน) บางคนมาอยู่สมทบด้วย

ในราวกิ่งพฤษภาคม หอทั้งชายและหญิงก็มีอัน ทรุดโทรมตามกาลเวลา ได้มีการสร้างหอหญิงขึ้นใหม่ที่ บริเวณด้านหลังโรงพยาบาล ติดกับหอพักชาย เป็นตึก สีชั้นสว่างาม (ต่อมาใช้เป็นหอพักนิสิตชาย และยังคงใช้ อยู่จนทุกวันนี้) ในขณะที่หอหญิงอันโอ้อ่าสร้างเสร็จแล้ว ก็มีการปรับปรุงถนนเข้าหอชายและหญิงใหม่ได้กลายเป็น ถนนอย่างดีกลายเป็นเรื่องที่น่ารักไว้เย้ยเรื่องของนาย Ripley เชื่อหรือไม่ ว่าถนนเข้าหอชายนี้มีราคาแพงกว่า หอพักชายเสียอีก ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์ในระยะนั้น

บรรยากาศที่ได้บรรยายมาแล้วว่าตึกตึกนั้น ใน ความเป็นจริงจะกลับเจียบเจียบ สดเป็นรายสัปดาห์ รายเดือนในคราวปิดเทอมปลาย ซึ่งนักศึกษาต่างก็แยก ย้ายกันกลับบ้าน (จริง ๆ) กัน

อนุสาสน์ในช่วงนี้คือ ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศรี บุชปวนิช โดยมี ศาสตราจารย์แพทย์หญิงคุณมานา บุญคันผล เป็นผู้ช่วยอนุสาสน์หญิง และรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ศรีสกุล จารุจินดา เป็นผู้ช่วยอนุสาสน์ชาย

อนุสาสน์ในช่วงต่อมาคือ ศาสตราจารย์นาย- แพทย์พงษ์ ดันสถิตย์ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มให้มีงาน “At Home” ซึ่งเริ่มจัดในช่วงรุ่น 12 กิจกรรมในวัน “At Home” ประกอบด้วยกีฬาภายในสำหรับนักศึกษา แพทย์ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อสร้างเสริม

สุขภาพที่ดีและแข็งแรง จัดแข่งขันกันเป็นกลุ่มชั้นปี มีทั้งประเภทลู่วิ่ง ประเภทลาน ประเภททีม และกีฬาสนุกสนาน มีทั้งอาจารย์และศิษย์ แพ้ชนะหรือสถิติไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ความสนุกสนานที่ได้รับ พละนาขยที่ดี และความสามัคคีเป็นเป้าประสงค์เหนือสิ่งอื่นใด ภาพอาจารย์ที่มา ร่วมตัดสินกีฬา เป็นภาพเจนนตาในงานทุกปี จบจากกีฬาในตอนกลางวันก็มีงานรื่นเริงกลางคืนสังสรรค์กันอย่างกันเองในหมู่พี่ๆ น้องๆ ไม่มีพิธีรีตอง เช่น งานรับน้องใหม่ จัดกันในราวปลายปี ช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี

ในระยะต่อมา มีการสร้างหอหญิงขึ้นใหม่ เคียงคู่กับหอพักแพทย์ประจำบ้านชาย (ปัจจุบันเรียกว่าหอ 179) ตรงข้ามกับตึกกายวิภาคศาสตร์ และตึกนิติเวช เมื่อสร้างเสร็จนักศึกษา/นิสิตหญิงก็ย้ายมาใช้หอนี้เรื่อยมาจนปัจจุบัน มีทางลัดและไประหว่างตึกหอพักหญิงและหอพักแพทย์ประจำบ้าน (179) แต่ส่วนหอหญิงเก่าที่ด้านหลังซิดสนามม้าก็เปลี่ยนมารับนักศึกษาแพทย์ชายตั้งแต่นั้นมา การจะเดินไปหอชายต้องผ่านสะพานข้ามคลองไผ่สิงโต โดยมีโรงอาหารไผ่สิงโตตั้งอยู่ระหว่างกลาง ต่อมาได้มีการถมคลองไผ่สิงโต ทำที่ระบายน้ำแทนคลอง สิ่งแวดล้อมบริเวณนั้นก็ดีขึ้นเป็นลำดับ

หลังจากนั้นมีการก่อสร้างหอพักขึ้นอีก ส่วนมากใช้เป็นหอพักแพทย์ประจำบ้านและแพทย์ฝึกหัดคือหอพักแพทย์ประจำบ้านหญิง (หอ 239) ด้านหลังตึกอาสากาชาด หอพักแพทย์ประจำบ้านชาย (หอ 240) ด้านหลังหอ 179 ต่อมา มีการสร้างตึกหอพักปิดมุม

ระหว่างหอ 179 และ หอ 240 เป็นรูปตัวยู คือหอ 377 ทั้งหอพัก 179, 240 และ 377 ปัจจุบันยังใช้เป็นหอสำหรับแพทย์ประจำบ้าน เลขที่เรียกชื่อหอนั้นก็คือเลขหมายโทรศัพท์ ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นเลขสี่หลัก โดยเติม 4 นำหน้า แต่ชื่อเรียกของหอก็ยังคงใช้ 3 ตัวตามเดิม

ส่วนตึกที่เป็นหอพักนิสิตรุ่นใหม่มีทั้งหอชายและหอหญิง สำหรับหอชายเป็นหอพักสูง 7 ชั้น ถึงแม้จะขยับขยายอย่างไรก็ตามเนื่องจากจำนวนนิสิตเพิ่มขึ้นทำให้ความเป็นอยู่แออัด นิสิตแพทย์ 4-6 คน จะถูกจัดให้อยู่ในห้องเดียวกัน มีการใช้เตียงสองชั้นเพื่อลดพื้นที่ใช้งาน เมื่อหอใหม่เสร็จแต่ไม่พอเพียงก็ยังคงใช้หอเดิมด้วย แต่ดัดแปลงชั้นล่างทำเป็นห้องโถงใหญ่ให้ได้พบปะสังสรรค์และเป็นที่ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างชาวหอ

ส่วนหอพักนิสิตหญิงใหม่ สร้างขึ้นถัดไปจากหอหญิงเดิม ตรงข้ามกับตึกพยาบาลวิทยา

ขนาดของโรงพยาบาลที่ใหญ่ขึ้น มีการแบ่งแยกแผนกมากขึ้น มีจำนวนนิสิตมากขึ้นในแต่ละปีแพทย์ประจำบ้านมากขึ้นในแต่ละแผนก ทำให้บรรยากาศแห่งความสนิทสนมกลมเกลียว “รู้จักกันไปทั่วทั้งคณะ” เริ่มหดหายไป แรงยึดเหนี่ยวเช่นนี้จะหาได้จากที่ไหน คงเป็นคำถามที่ยังต้องการคำตอบ

เรื่อง สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ

หมายเหตุ

จุฬาลงกรณ์เวชสารยินดีต้อนรับบทความเพื่อตีพิมพ์ในคอลัมน์พิเศษ “ปุมแพทย์จุฬา 50 ปี” ซึ่งจะมีอยู่ตลอดระยะเวลาในวารสารจุฬาลงกรณ์เวชสาร ประจำปี 2539 และ 2540 โดยจะขอถือเป็นโอกาสอันดีในกิจกรรมร่วมเฉลิมฉลอง 50 ปี แห่งการก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนึ่งข้อเท็จจริงในบทความหากท่านผู้อ่านท่านใดเห็นว่าคลาดเคลื่อน ขอความกรุณาแจ้งมายังบรรณาธิการ เพื่อจะได้อ่านตรวจสอบและเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงต่อไปในอนาคต